

I
PENÈLOPE A ULISSES

Aquesta carta, Ulisses tardaner, te l'envia la teva Penèlope.
Però no et molestis a respondre: vine tu mateix!

Troia ha caigut, sí, detestada per les dones dels dànaus;
no s'ho valien pas tant Príam i Troia sencera!
Oh, tant de bo quan es dirigia a Lacedèmon amb la flota
haguessin colgat l'adúlter⁴ les aigües furioses!
Jo no hauria jagut engelabrida en el llit desert,
ni em planyeria, abandonada, del pas lent dels dies,
ni, quan miro de distreure les hores llargues de la nit,
cansaria el pes del llenç les meves mans de vídua.⁵
¿Quan no he temut jo perills més greus que els reals?
L'amor és una cosa plena de neguitosa temença.
Imaginava troians furients a punt d'abraonar-se contra tu;
en sentir el nom d'Hèctor, sempre em tornava pàl·lida.
Si algú contava que Antíloc havia estat vençut per Hèctor,⁶
Antíloc era el motiu de la meva temença;
o si el fill de Meneci havia caigut sota armes impròpies,⁷
deplorava jo que els ardits poguessin no tenir èxit.
Tlepòlem havia entebeït amb la seva sang la llança lícia:⁸
amb la mort de Tlepòlem es renovellava el meu neguit.
En suma, fos qui fos degollat al campament aqueu,
el meu cor d'amant era més fred que el glaç.

Però un déu just ha tingut bona cura d'un amor legítim:
Troia s'ha reduït a cendres i el meu marit s'ha salvat.

Els cabdills argòlics han retornat, fumegen els altars,
s'ofereix als déus pairals el botí estranger.
Les núvies duen ofrenes agràides pels marits estorts;
canten ells els destins de Troia vençuts pels seus.
Se n'admiren els ancians dreturers i les noies tremoloses;
l'esposa està pendent dels llavis del marit que en parla.
I, en la taula parada, un mostra els combats ferotges,
i hi dibuixa tot Pèrgam amb un poc de vi:
«Per aquí discorria el Simoent, aquesta és la terra sigea,
aquí es dreçava el palau excels del vell Príam;
allà hi havia la tenda de l'Eàcida, allà la d'Ulisses,
aquí Hèctor mutilat esglaià els cavalls al galop.»⁹
Tot això, ben cert, ho havia explicat el vell Nèstor
al teu fill enviat a buscar-te,¹⁰ i ell a mi.
Relatà també la mort a fil d'espasa de Resus i Doló,
i com a l'un el traí la son, a l'altre un parany.¹¹
Gosares, ah!, havent-te oblidat prou i massa dels teus,
atènyer el campament traci de nit i amb frau,
i occir tants homes alhora amb l'ajut d'un de sol!¹²
En canvi, abans bé que eres caut i em tenies present.
El pit em bategà de por fins a saber que, vencedor,
marxares sobre corsers ismaris entre les files amigues.

Però ¿a mi de què em serveix Ílion desmantellada
pels vostres braços, i que sigui sòl el que fou muralla,
si jo resto talment com restava mentre Troia existia
i el meu marit absent m'ha de mancar per sempre?
Per a les altres Pèrgam és ruïna, sols per a mi perdura,
i el vencedor que l'habita la llaura amb bou captiu;
ja hi ha messes on fou Troia i, a punt de segar amb la falç,
la terra cria ufana, adobada de sang frígia;

a mig enterrar, regiren les corbes arades els ossos
dels herois, i l'herba amaga les cases en ruïnes;
havent vençut, tu ets absent, i jo ni puc saber per què tardes
ni, home ferreny, en quin racó del món t'ocultes.
Tothom que vira cap a aquestes platges una popa estrangera
se'n va després que li hagi fet mil preguntes sobre tu;
i perquè te la faci arribar, si mai et veiés en algun lloc,
li és lliurada una carta escrita de la meva pròpia mà.
N'he enviat a Pilos, terra nelea del vell Nèstor;
són confuses les noves que arriben de Pilos;
n'he enviat també a Esparta; tampoc Esparta no sap res del cert.¹³
¿Quines terres habites, on ets que trigues a venir?

Més valdria que s'alcessin encara les muralles de Febus;¹⁴
ai, velleïtosa, m'enutgen els meus propis desitjos!
Sabria on lluitaves i temeria únicament la guerra
i el meu plany aniria unit al de moltes altres.
No sé què he de témer; però ho temo tot en la meva follia
i s'obre un camp immens per als meus neguits.
Tots els perills que comporta el mar, tots els que té la terra,
sospito que són la causa d'una tan llarga demora.
Mentre jo passo por com una ximpleta, tu, amb aquesta lascívia
tan vostra,¹⁵ pots ser ja captiu de l'amor d'una estrangera.
Potser fins i tot li expliquis com n'és, de rude, la teva dona,
bona només per no deixar que la llana sigui aspra.
Així jo m'errí i aquest retret s'esvaeixi en els aires lleugers,
i no que tu, essent lliure de tornar, vulguis ser absent.

El meu pare Icarí m'insisteix que abandoni el llit buit
i tothora em recrimina les interminables demores.